

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Forum Competens Quæstionibus ex Universo Jure
selectis, atque ad praxin utilissimis illustratum, Seu
Tractatus Canonico-Civilis**

Friderich, Melchior

Ingolstadium, 1709

§. V. Utrùm Præventio effectum habeat mutato post eam Rei Foro?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61662)

valida sit citatio, primò fieri debet ad petitionem partis. *cit. C. pe. nult. de Foro compet. & ibi Panorm. n. 2.* nisi procedatur per viam Inquisitionis, quia ibi accusator non est, qui petat citationem, satisque ipsa fama delicti & ratio boni publici, delicta non permittentis esse impunita, eam postulat. Secundò facienda est decreto Judicis. *L. Neminen C. de Exhibend. reis.* Vnde non sufficit citatio anomola, de qua suprà *n. 540. in fine.* Et quidem tertio fieri debet mandato non cujuscunque Judicis, sed competentis. *L. 3. ff. de Judic. L. Vir bonus ff. Judicatum solvi.* Quia actus Judicis incompetentis ob defectum Jurisdictionis sunt invalidi. Nisi quòd in dubio de Jurisdictione Judex etiam incompetentis validè citat, ut suprà dictum est à *n. 14.* Quartò demùm requiritur, ut in citatione exprimaturs causa citandi reum. *Clem. 2. Ut lite pendent. & ibi DD. Guido Papæ decis. 153. in fin. Barbosa l. c. n. 65.*

S. V.

*Utrum Preventio effectum habeat mutato post
eam Rei foro.*

SUMMARIUM.

796. Qui forum mutat, postquam in jus vocatus fuit, tenetur causam prosequi, ubi cœpta est.
797. Nisi simul mutet Statum & conditionem personæ.
798. Unde laicus, si post patratum crimen fiat Clericus, liber manet à Jurisdictione Judicis laici.
799. Si tamen agitur civiliter, & citatus ante Clericatum à Judice laico fuit, causam prosequi coram eodem tenetur.
800. Si agitur de crimine criminaliter, & Clericatum in fraudem non assumpsit, judicari nequit à laico Judice, tametsi preventus ante Clericatum.
801. Studiosi non obstante preventionem remittendi sunt Academicæ.

802. Neque illis obstat præventio, qui motu proprio Principis ad alium Statum evecti sunt.

796. Sensus quæstionis est, an si Reus, postquam ab uno Judice præventus jam fuit, forum mutet, v. g. hinc transferendo domicilium, aut militiam assumendo, nihilominus litem prosequi teneatur coram Judice præveniente. Et videtur negandum: quia Forum mutare est mutare Judicem ejusque jurisdictione eximi, & alteri subijci. Non igitur amplius stare tenetur ad tribunal prioris Judicis, utpote ipsi jam non amplius subjectus. Verùm contrarium statuitur *L. 7. ff. de Judic.* ubi Ulpian. ait: *si quis postquam in jus vocatus est, miles, vel alterius fori esse cœperit: in ea causa jus revocandi forum non habebit quasi præventus.* Ex quibus verbis hanc regulam statuunt Interpretes: *si quis, postquam fuit in jus vocatus ad causam dicendam, mutavit forum, non est remittendus ad novum forum, sed coram priore Judice causam prosequi tenetur.* Quæ regula approbatur *C. Proposuisti 19. de Foro compet. L. penult. ff. de Jurisdic. & L. Incola 34. ff. Ad municipalem.* Ratio est: quia ubi acceptum est semel iudicium, ibi & finem accipere debet. *L. 30. ff. de Judic. L. si is, qui Romæ 34. ff. eod.*

797. Hæc quoque regula suas exceptiones patitur. Nam primò non procedit, quando is, qui mutat forum, simul mutat statum & conditionem, ratione cujus prior Judex jurisdictionem amplius non habet, v. g. si quis ex laico fit Clericus aut Religiosus: tunc enim non obstante præventionem factâ per Judicem secularem, coram Ecclesiastico conveniendus est, cum etiam volens coram seculari conveniri nequeat juxta dicta *n. 412.* Et ita tradunt Jac. Butrius in *L. Quisquis C. de Episc. & Cleric.* Oldrad. *con- sll. 4.* aliique complures, quos refert & sequitur Decian. *L. 4. Tract. crimin. c. 9. n. 60.* ubi tamen, cum dixisset, Clericum judicandum esse ab Ecclesiastico Judice, tametsi laicus contra ipsum jam inchoasset processum ante Clericatum, hanc sententiam mox evertit, sibi que contradicit, dum addit hanc limitationem *modo*

non fuisset *præventus à laico*: nisi per inchoationem processus solum intellexerit inquisitionem contra reum aut receptionem libelli accusatorij, per *præventionem* verò citationem verbalem aut capturam. Rationes pro sua opinione has affert Oldradus *l. c. Privilegium* superveniens eximit privilegiatum à priori onere. *L. Spadonem* 13. §. 3. & *L. Jurisperitos* 30. ff. de *Excusat.* Sacerdotium superveniens tollit munus publicum jam antè injunctum. *L. Prætor* 13. V. *Vel si quid Sacerdotium* ff. de *Vacat. & excusat. muner.* Solviturque per Sacerdotium arbitrium jam susceptum. *L. Non distinguemus* 32. §. *Sacerdotio* 4. ff. de *Recept. qui arbitr. recep.* Denique Vinculum obligationis præcedentis solvitur per supervenientem dignitatem. *L. Interdum* 34. ff. de *Operis libertor.* Ad *C. pen. de Foro compet. L. Cum quædam puella* ff. de *Jurisdic. & L. si quis posteaquam* ff. de *Judic.* ubi dicitur, finiendum esse judicium, etiam mutato foro, ubi coeptum fuit, respondet idem Oldrad. ibi sermonem esse solum de casu, quando forum foro adjicitur; non item de illo, quo status mutatur, & prius forum omnino cessat. Addit: si quis post crimen patratum ac etiam post processum jam inchoatum confugit ad Ecclesiam, inde non abstrahitur, nec contra eum medio tempore criminaliter proceditur, nisi in criminibus quibusdam exceptis. *L. Præsentis C. de his, qui ad Eccles. confug. Novell. 17. c. 6. & 7.* ergo multo magis hoc privilegium dabitur illi, qui non tantum confugit ad Ecclesiam, sed omnino se incorporat Ecclesiastico Collegio, & Ecclesiæ Deique servitio se mancipat.

798. Hæc tamen non absolutè & illimitatè vera sunt. Itaque varij casus distinguendi sunt. In primis si laicus post patratum crimen factus est Clericus, omnino liber remanet à Jurisdictione Judicis secularis: tametsi jam fuerit de crimine infamatus, aut accusatus, ut cum communi plurimorum tradidi supra n. 249. Idemque dicendum est de casu, quo civiliter convenitur: nam si post contractum celebratum, & antequam super eo ad judicium seculare evocaretur, factus est Clericus, à solo Judice Ecclesiastico judi-

judicari poterit, ut cum Glossa 2. in *L. Nemo potest ff. de Legat. 1.* Albertin. in *C. 1. de Hæretic. in 6. q. 13. n. 21.* Covarr. *Pract. c. 32. n. 4. concl. 1.* Jul. Clar. *L. 5. Sentent. §. fin. q. 36. n. 43.* ac alijs, bene tradit Petr. Barbosa in *L. si quis posteaquam ff. de Judic. n. 202.*

799. Si verò agitur civiliter & laicus fuit citatus per Judicem secularem, isque post citationem factus est Clericus, tenetur litem prosequi coram Judice seculari, à quo per citationem fuit præventus, uti tradit Glossa 1. Angel. Fulgos. ac alij in *cit. L. si quis posteaquam Bartol. in L. 1. ff. de Pœn. n. 3.* Federic. de Senis *consil. 97. n. 2. & 8.* Albertin. *l. c. n. 23.* Barbosa *l. c. n. 203.* Ita tamen, ut Judex secularis jurisdictionem duntaxat in causam habeat, non verò in personam, ac idcirco incarcerare hujusmodi Clericum aut poena aliqua corporali afficere non possit, ut ex mox dicendis patebit.

800. Si denique agitur de crimine criminaliter, & reus laicus ante Clericatum susceptum fuit præventus à Judice seculari, poterit hic contra eum procedere etiam ad condemnationem: quod receptum esse dicit Albert. *cit. q. 13. n. 2.* At solum procedere potest ad multam pecuniariam, aut ad confiscationem bonorum, si crimen hanc poenam exigat, non verò in ipsam personam & ad poenas corporales. Unde nequit eum capere, torquere &c. uti docent Covarr. *l. c. conclus. 3.* Albertin. *l. c. n. 4.* Barbosa *l. c. n. 218.* Jul. Clar. *cit. q. 36. n. 34.* Marta *de Jurisdic. p. 4. cent. 2. cas. 121. n. 20.* Farin. in *Praxi crim. p. 1. q. 8. n. 107.* Laym. *L. 4. Theol. Mor. tr. 9. c. 4 n. 12.* Diana *p. 1. tr. 2. resol. 26.* Pignatelli *tom. 2. consult. 66. n. 13.* & cõmuniter ab omnibus teneri ait Tiber. Decian. *L. 4. Tract. Crimin. c. 9. n. 138.* Ubi tamen nonnulla advertenda sunt. Primum est, juxta Menoch. Cavalcan. aliõsque, quos sequitur Pignatelli *l. c. n. 21.* non sufficere in tali casu præventionem per solam citationem verbalem, sed deberi fieri vel per citationem realem, vel per litis contestationem, vel per obligationem comparendi ex cautione data contractam. Alterum est, posse Judicem secularem tunc solum procedere contra Clericum nondum suscepto Clericatu præ-

ventum,

ventū, si iste Clericatum suscepit in fraudem & ad effugiendam vim jurisdictionis secularis; secus, si bona fide & animo Deo se consecrandi eundem suscepit. Ita Jason in *L. Cum quædam puella ff. de Jurisdic. n. 10. § 11.* Marian. Socin. in *C. Proposuisti de Foro compet. n. 53. §. Primo casu quia in dubio*, Decian. *cit. L. 4. c. 24. n. 2. §. Fallit*, ac supponunt reliqui DD. dum jurisdictionem Judici seculari in Clericum ob delictum in statu laicali patratum solum tunc concedunt, quando is Clericatum in fraudem assumpsit. Quæ omnia confirmantur varijs declarationibus S. Congregationis Cardin. Trident. S. Congregat. Episcoporum & Clericorum, ac S. Congregat. Immunitatis, quas refert Pignatelli *cit. consult. 66. n. 13.* quibus decisum & declaratum est, *Clericum, qui characterem seu tonsuram & habitum Clericalem assumpsit in fraudem, etiam post processum & fidejussionem de se representando coram Judice laico, gaudere fori privilegio, & à Judicis laici jurisdictione liberatum esse quoad personam (si tamen Judex Ecclesiasticus declaraverit subesse fraudem) posseque Judicem laicum procedere quoad bona.* Ex quibus verbis patet, solum tunc concedi Jurisdictionem Judici laico in Clericum in statu laicali preventum, quando Clericatum assumpsit in fraudem. Et quamvis ex eo, quod laicus post accusationem aut citationem assumpsit Clericatum, regulariter præsumatur, id factum ab ipso fuisse in fraudem, eliditur tamen hæc præsumptio non solum veritate contrariâ, sed etiam aliâ contrariâ præsumptione, v. g. si laicus ad Clericatum fuit promotus non propriâ postulatione, sed tractus à Superiore, ut loquitur Socin. *l. c.* aut si constat eum proximam spem habuisse assequendi Beneficij Ecclesiastici, ac propterea Ordines suscepisse; aut si jam antè dixerat, se circa hoc tempus eos suscepturum, vel votum suscipiendi, aut Religionem ingrediendi jam antè fecit &c. Tertiò advertendum est, non posse Judicem secularem in dato casu procedere, nisi prius declaraverit Ecclesiasticus, Clericatum fuisse susceptum in fraudem, uti patet ex citatis declarationibus *V. si tamen Judex Ecclesiasticus declaraverit subesse fraudem.*

801. Secundò limitanda est prædicta regula quoad Studiosos: horum enim causas, tametsi citati ante aditam Academiam fuerint, non obstante præventionem ad eam esse remittendas, tradunt post Bald. ac alios Bolognin. in *Auth. Habita C. Ne filius pro patre* n. 220. Horat. Lucius de *Privileg. Scholar. privil.* 66. Rebuff. *eod. tract. privil.* 153. Barbosa *l. c. n.* 113. Qui hoc privilegium cum cit. Doctoribus concedendum esse Studiosis existimaverint, utique non concedent, nisi sub limitatione, quâ illud competere Clericis modò dixi; præcipuè quòd multò major ratio pugnet pro Clericis quàm pro Studiosis, cum ob Statùs eminentiam, tum quòd illorum exemptio à Jurisdictione seculari est Juris Divini juxta dicta n. 229. exemptio verò Studiosorum est Juris solùm humani. Idem privilegium Militibus concessum esse videtur *L. 4. §. ff. de Remilitari.* Verùm ad hanc Legem jam respondi supra n. 398.

802. Tertiò limitant Bartol. in *L. Idem Ulpianus §. 1. ff. de Excusat. tutor.* & in *L. 1. ff. de Pæn. n. 3.* Roman. *consil.* 327. n. 1. Alex. in *L. si quis quemquam ff. si quis caution. n. 3.* Jason in *L. Cum quedam ff. de Jurisdic. n. 9.* & *ibid.* Alexand. n. 7. ac Cagnol. n. 26. Lancelot. *de Attentatis p. 2. c. 4. limit.* 20. n. 19. Albertin. in *C. 1. de Hæretic. in 6. q. 13. n. 9.* Angel. in *L. si quis posteaquam ff. de Judic. n. 4.* Marian. Socin. in *C. fin. de Foro compet. n. 67.* alii- que, docendo, quòd si quis non merà suâ voluntate & postulatio- ne, sed motu proprio Principis, impetrarit & assumpserit novum statum, vi cujus à jurisdictione prioris Judicis sit exemptus, co- ram hoc respondere amplius non teneatur, etiam in causa, in qua ab eodem jam est præventus. *arg. L. Qui autem 12. ff. si quis cau- tionibus, L. Idem Ulpian. §. 1. ff. de Excusat. L. Non distingue- mus §. Item si quis Romæ ff. de Recept. qui arbitr. recep.* Exem- plum dari potest de eo, qui Magistratus creatus, aut ex mediato Imperij subdito factus est immediatus. De hac limitatione non vacat pluribus agere, cum coincidat cum illa, quam attuli supra n. 789. Id solùm addendum est, quod notant Aretin. in *C. Cau- sam*

H h h

sam

Sam 19. de Testib. & Barbosa l.c. n. 114. hanc doctrinam solum procedere, quando per privilegium & exemptionem Statui annexam jus partis duntaxat suspenditur aut differtur; secus verò, si quoad causam jam motam & pendentem omnino extingueretur jus partis: istud enim etiam per motum proprium Principis nunquam censetur sublatum, nisi tollendum Princeps ex gravi & publica causa judicârit, & hoc in rescripto expresserit.

§. VI.

*Utrum prævencus & judicatus ab uno Judice
judicari in eadem causa denuo possit ab
altero.*

SUMMARIUM.

803. *Distinguantur varij casus, de quibus quæstio esse potest.*
 804. *Rejicitur opinio asserentium, posse procedi à Judice seculari, si Ecclesiasticus solum processit per viam Inquisitionis.*
 805. *Potest punire Judex secularis, si Ecclesiasticus pœnam imposuit solum medicinalem.*
 806. *Aut crimen sit tale, quod vindicandum sit pœnâ sanguinis.*
 807. *Non potest procedere alter, si prior inflixit pœnam delicto commensuratam.*
 808. *Punitus pœnâ temporali ab uno Judice, eâdem puniri ab altero amplius non potest. Stabilitur assertio auctoritate DD. & Juris.*
 809. *Ac ratione.*
 810. 811. 812. *Respondetur ad opposita.*
 813. *Potest procedere alter Judex, si prior condemnavit in contumaciam.*
 814. *Aut si reus pœnam à priore dictatam non solvit.*
 815. *Aut si in priore judicio prævencatio intervenit.*
 816. *Aut pœna à primo Judice imposta solum fuit preparatoria alterius judicij.*